

Sygn. akt I C 151/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Andrzej Nowak

Protokolant: Magdalena Adamus

po rozpoznaniu

w dniu 17 maja 2016 roku w C.

na rozprawie

sprawy z powództwa E. S. i M. S.

przeciwko I. S.

o zapłatę i zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

1. oddała powództwo w zakresie żądania zasądzenia od pozwanej I. S. na rzecz powodów E. S. i M. S. kwoty 250.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty;
2. oddała powództwo w zakresie żądania zobowiązania pozwanej do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu na rzecz powodów udziału $\frac{1}{2}$ w prawie własności nieruchomości położonej w miejscowości K., gmina K., oznaczonej jako działki nr (...) o powierzchni 0,7918 ha, dla której w Sądzie Rejonowym w C., X Wydział Zamiejscowy Ksiąg Wieczystych w K. jest prowadzona księga wieczysta Nr (...);
3. przyznaje od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Częstochowie) na rzecz adwokata A. K. kwotę 8.856 złotych (osiem tysięcy osiemset pięćdziesiąt sześć złotych), w tym 1.656 złotych (osiemset dwadzieścia osiem złotych) podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu;
4. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 3.617 złotych (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 151/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 13 kwietnia 2015 roku, sprecyzowanym pismem z dnia 4 maja 2015 roku (k. 19) powodowie M. S. i E. S. domagali się zasądzenia solidarnie na swoją rzecz od pozwanej kwoty 250 000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa, lub ewentualnie zobowiązania pozwanej I. S. do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności udziału $\frac{1}{2}$ części nieruchomości zabudowanej budynkiem położonej w K., oznaczonej jako działki o numerach (...) o powierzchni 0,7918 ha, dla której Sąd Rejonowy w C. X Wydział Zamiejscowy Ksiąg Wieczystych w K. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) na rzecz powodów oraz zasądzenia od pozwanej na rzecz powodów od pozwanej zwrotu kosztów procesu.

Na uzasadnienie pozwu powodowie wskazali, iż w drodze umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego z dnia 31 lipca 1985 roku, Rep. A nr(...)przenieśli własność nieruchomości, położonej w K., Gmina K. oznaczonej

jako działki o numerach (...) o powierzchni 0,7918 ha, dla której Sąd Rejonowy w C. X Wydział Zamiejscowy Ksiąg Wieczystych w K. prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) na rzecz syna P. S. i jego ówczesnej małżonki I. S. z zastrzeżeniem służebności osobistej dożywotniego bezpłatnego mieszkania na rzecz darczyńców. Powodowie wskazali, iż przez wiele lat stosunki rodzinne pomiędzy stronami układały się poprawnie, jednak od dłuższego czasu dochodzi pomiędzy nimi, a pozwaną i P. S. do coraz częstszych konfliktów. Pozwana w sposób uciążliwy zakłóca mir domowy, ubliża powodom i wszczyna awantury. Pozwana nie opiekuje się powodami i nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego, nałożonego na nią wyrokiem Sądu Okręgowego w C.z dnia 18 listopada 2014 roku, sygn. akt I 1 RC (...). Wskazali, iż pozwana regularnie dopuszcza się wobec nich nieprzyjaznych aktów i narusza obowiązki wynikające chociażby ze stosunków osobistych łączących ją z darczyńcami. Pozwana, jak wskazali powodowie, pomawia ich i poniża, naruszając ich dobre imię zarówno wśród lokalnej społeczności, jak i wśród osób im bliskich. Pozwana odmawia powodom pomocy w czasie choroby, pomimo oczywistej możliwości jej udzielenia. Powodowie podkreślili, iż darując pozwanej przedmiotową nieruchomość mieli nadzieję, że ta otoczy ich opieką i pomocą, niestety pozwana konsekwentnie wykazuje rażącą niewdzięczność w stosunku do nich. W dniu 23 lutego 2015 roku powodowie złożyli pozwanej oświadczenie o odwołaniu darowizny.

Pozwani wskazali, iż stosownie do treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2012 roku, sygn. akt I CSK 284/11 ze względu na brzmienie art. 898 § 2 kc i stosowanie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu (art. 405 u nast. Kc) należy przyjąć, że w razie odwołania darowizny w stosunku do jednego małżonka, jako rażąco niewdzięcznego albo w stosunku do obojga małżonków, którym zarzuca się rażącą niewdzięczność, ale egzekwowania obowiązków wynikających z oświadczenia o odwołaniu tylko w stosunku do jednego z małżonków iż darczyńca ma wyłącznie roszczenie o świadczenie pieniężne, a nie roszczenie o powrotne przeniesienie własności w postaci udziału w dotychczasowej wspólności majątkowej małżeńskiej. Połowa wartości darowanej nieruchomości stanowi, co do zasady wysokość wzbogacenia należnego do zwrotu darczyńcy przez niewdzięcznego małżonka, co uzasadnia treść głównego żądania pozwu. Powodowie podnieśli również, iż zgodnie z wcześniejszymi poglądami judykatury darowizna uczyniona na rzecz obojga małżonków może być odwołana w stosunku do jednego z nich, co stwarza obowiązek obdarowanego do złożenia oświadczenia woli o przeniesieniu własności udziału w nieruchomości wspólnej z powrotem na darczyńcę, które to stanowisko uzasadniałoby ewentualne żądanie pozwu. Powodowie podkreślili, iż w niniejszej sprawie oświadczenie o odwołaniu darowizny wobec pozwanej złożyli przed zakończeniem sprawy rozwodowej pomiędzy małżonkami P. i I. S., lecz rozpoznanie sprawy nastąpić może po uprawomocnieniu się wyroku rozwodowego, co również przemawia, zdaniem powodów, za uwzględnieniem roszczenia ewentualnego.

W odpowiedzi na pozew z dnia 15 grudnia 2015 roku (k. 50) pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu.

Na uzasadnienie swojego stanowiska pozwana wskazała, iż od początku małżeństwa z P. S. zamieszkiwali oni wspólnie z teściami i prowadzili wspólne gospodarstwo. Pomiedzy stronami nigdy nie dochodziło do większych kłótni, a w przypadku ewentualnych drobnych nieporozumień pozwana zawsze starała się całą sytuację uspokoić. Pozwana, gdy jeszcze mieszkała w Polsce, zawsze odnosiła się do teściów z należytym szacunkiem. Wskazała, iż w 2011 roku na skutek kryzysu na rynku i likwidacji zakładu pracy (...) pozwana wyjechała do Niemiec, aby zapewnić sobie i swojemu mężowi zabezpieczenie finansowe na przyszłość. Pozwana wskazała, iż do czasu wyjazdu do Niemiec łączyły ją w powodami bliskie, zażyłe kontakty, zaprzeczając jednocześnie, aby po jej wyjeździe dochodziło pomiędzy stronami do konfliktów. Powódka i pozwana razem spędzały czas w domu, wspólnie zajmowały się pracami domowymi. Pozwana każdy urlop w Niemczech wykorzystywała na przyjazdy do męża i teściów. Obecnie pozwana dalej pracuje w Niemczech, dlatego też zaprzeczyła zarzutom dotyczącym pomawiania darczyńców, naruszania ich dobrego imienia w lokalnej społeczności i wśród osób bliskich, odmowy udzielania im pomocy, a tym bardziej wszczynania awantur, zakłócania miru domowego i ubliżania im. Pozwana podkreśliła, iż przez cały okres znajomości z powodami troszczyła się o nich, wspierała powoda w chorobie, troszczyła się również o zdrowie powódki. Zaprzeczyła, aby kiedykolwiek dopuściła się względem powodów rażącej niewdzięczności.

Odnosząc się do zarzutów powodów, jakoby nie wykonywała ciężącego na niej obowiązku alimentacyjnego względem byłego męża pozwana wskazała, iż wyrokiem z dnia 26 czerwca 2015 roku, sygn. akt I ACa (...) Sąd Apelacyjny zmienił

zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w C., sygn. akt I 1 RC (...)w ten sposób, iż oddalił roszczenia alimentacyjne P. S., a tym samym pozwana niej jest zobowiązana do świadczeń alimentacyjnych na rzecz byłego męża. Marginalnie pozwana zauważyła również, iż kwestia ta w żaden sposób nie dotyczy jej stosunków z powodami.

Pozwana podkreśliła, iż przez długi okres opiekowała się powodami i pomagała im, co czyniła zawsze bezinteresownie, obecnie jednak sama ma problemy ze zdrowiem, gdyż wykryto u niej guzy piersi, które leczone są farmakologicznie, ma również problemy z kręgosłupem.

W ocenie pozwanej odwołanie uczynionej na jej rzecz darowizny przez powodów związane jest z jej rozwodem z synem powodów – P. S., który namówił powodów na odwołanie darowizny. Pozwana podkreśliła, iż rozwód obdarowanych nie może sam w sobie uzasadniać roszczenia o odwołanie darowizny wobec jednego z małżonków. Jej zdaniem również ewentualne konflikty wynikłe pomiędzy stronami na tle sprawy rozwodowej nie mogą świadczyć o jej rażącej niewdzięczności.

Sąd okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Umową zawartą w dniu 31 lipca 1985 roku w formie aktu notarialnego sporządzonego przed notariuszem K. J. w C., Repertorium A nr (...)powodowie E. S. i M. S. darowali na rzecz swojego syna P. S. i pozwanej I. S. w ramach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości położoną we wsi K., gminie K. oznaczonej jako działki o numerach (...) o powierzchni 0,7918 ha. Tą samą umową obdarowani ustanowili na rzecz powodów służebność osobistą dożywotniego i bezpłatnego mieszkania w dwóch izbach budynku mieszkalnego.

(dowód: umowa, k. 9 – 11).

Po dokonaniu darowizny początkowo stosunki stron układały się dobrze – pozwana zamieszkując wspólnie z mężem i powodami dbała o nich i dokładała należytych starań do prowadzenia wspólnego gospodarstwa. Drobne nieporozumienia pomiędzy stronami były szybko zażegnane.

(okoliczność bezsporna).

Konflikt pomiędzy stronami rozpoczął się od utraty przez pozwaną pracy w dotychczasowym miejscu zatrudnienia w 2011 roku. Spowodowało to, iż pozwana zdecydowała się na wyjazd zarobkowy za granicę – do Niemiec, dokąd wyjechała w maju 2011 roku. Początkowo pozwana miała wyjechać na krótki czas, jednak jej wyjazd przedłużał się i, mimo nalegań męża P. S., zdecydowała się ona na pozostanie w Niemczech na stałe. Od czasu wyjazdu pozwana sporadycznie odwiedzała męża i powodów. W czasie jej odwiedzin dochodziło do konfliktów na tle nieobecności pozwanej we wspólnym domu oraz chęci sprzedaży domu przez pozwaną. Pozwana w czasie odwiedzin odmawiała także udziału w pracach domowych. Początkowo pozwana podczas pobytu w Niemczech wysyłała P. S. pieniądze w kwocie około 300 euro miesięcznie. Aktualnie pozwana nie utrzymuje kontaktów z powodami, nie interesuje się ich losem, nie odwiedza ich i nie sprawuje nad nimi opieki. W czasie kłótni pozwanej zdarzało się zwracać do powodów słowami uznawanymi za obelżywe – mający problemy ze słuchem powód nazywany był przez nią „głuchelcem”, a mająca kłopoty z poruszaniem się pozwana – „starą pokraką”.

(dowód: zeznania świadka J. N., rozprawa z dnia 26 lipca 2015 roku, 00:27:48, zeznania świadka M. Z., rozprawa z dnia 26 lipca 2015 roku, 00:38:13, zeznania świadka Ż. S., rozprawa z dnia 21 stycznia 2016 roku, 00:26:41, zeznania świadka P. S., rozprawa z dnia 17 maja 2016 roku, 00:05:20, zeznania powoda E. S., rozprawa z dnia 17 maja 2016 roku, 01:01:26, zeznania powódki M. S., rozprawa z dnia 17 maja 2016 roku, 01:23:19).

Aktualnie powodowie zamieszkują wspólnie z synem P. S., który opiekuje się nimi. Powodowie są osobami starszymi i schorowanymi, w związku z czym wymagają stałej opieki w bieżących sprawach, jak robienie zakupów, przygotowywanie posiłków, sprzątanie, czy zażywanie leków. W opiece nad powodami pomagają P. S. siostry J. N. i M. Z..

(dowód: zeznania świadka J. N., rozprawa z dnia 26 lipca 2015 roku, 00:27:48, zeznania świadka M. Z., rozprawa z dnia 26 lipca 2015 roku, 00:38:13, zeznania świadka Ż. S., rozprawa z dnia 21 stycznia 2016 roku, 00:26:41, zeznania świadka P. S., rozprawa z dnia 17 maja 2016 roku, 00:05:20, , zeznania powoda E. S., rozprawa z dnia 17 maja 2016 roku, 01:01:26, zeznania powódki M. S., rozprawa z dnia 17 maja 2016 roku, 01:23:19).

Pozwem z dnia 25 marca 2014 roku powód P. S. wniósł o orzeczenie separacji pomiędzy nim, a pozwaną I. S. z winy pozwanej. Na uzasadnienie pozwu P. S. podniósł iż pozwana I. S. pracowała na stanowisku magazyniera w (...) w K.. W 2011 roku wyjechała bez zgody małżonka do Niemiec w celu podjęcia pracy zarobkowej. P. S. zapewniała, iż pozostanie w Niemczech od 6 do 12 miesięcy, jednak pomimo tych zapewnień nie powróciła do rodzinnego domu, nadal pracuje w N., a do męża przyjeżdżała jedynie 2-3 razy w roku na kilka dni. 16 stycznia 2014 roku P. S. udał się w odwiedziny do pozwanej do Niemiec, gdzie przypadkowo odkrył w jej telefonie wiadomości tekstowe świadczące o relacji uczuciowej z innym mężczyzną. Na rozprawie w dniu 31 lipca 2014 roku w sprawie Sądu Okręgowego w C., sygn. akt I 1 RC(...) pozwana wniosła o orzeczenie rozwodu z winy P. S..

(dowód: pozw, k. 2 – 4 akt sprawy Sądu Okręgowego w C. sygn. akt I 1 RC (...), protokół rozprawy, k. 36 – 37 akt sprawy Sądu Okręgowego w C. sygn. akt I 1 RC (...)).

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2014 roku, sygn.. akt I 1 RC (...) Sąd Okręgowy w C. rozwiązał przez rozwód małżeństwo P. S. i I. S. z winy obu stron, zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 300,00 zł tytułem alimentów płatnych z góry do piętnastego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki płatności każdej z rat, poczynając od daty uprawomocnienia się wyroku.

(dowód: wyrok, k. 76 akt sprawy Sądu Okręgowego w C. sygn. akt I 1 RC (...)).

Od powyższego wyroku apelację wniosły obie strony. Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2015 roku, sygn. akt I ACa (...) Sąd Apelacyjny w K. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż oddalił powództwo o alimenty oraz orzekł o kosztach postępowania.

(dowód: wyrok, k. 137 akt sprawy Sądu Okręgowego w C. sygn. akt I 1 RC (...)).

W dniu 23 lutego 2015 roku powód E. S. złożył w formie pisemnej wobec pozwanej oświadczenie o odwołaniu darowizny nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, oznaczonej jako działki o numerach (...) o powierzchni 0,7918 ha, dla której Sąd Rejonowy w C. X Wydział Zamiejscowy Ksiąg Wieczystych w K. prowadzi księgę wieczystą (...) z powodu rażącej niewdzięczności polegającej na wszczynaniu awantur wobec powodów i ich syna – P. S., ubliżaniu słowami powszechnie uważanymi za wulgarne, opuszczeniu powodów i ich syna, pozostawieniu powodów bez opieki oraz doprowadzeniu do rozkładu pożycia małżeńskiego ich syna P. S..

(dowód: pismo, k. 8).

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawały ustalone w oparciu o dowody w postaci dokumentów okoliczności dotyczące dokonanej przez powodów na rzecz pozwanej i jej męża P. S. darowizny, rozwodu P. S. i pozwanej I. S. oraz złożenia przez powoda E. S. względem pozwanej oświadczenia o odwołaniu darowizny.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył istnienia okoliczności, które uzasadniałyby odwołanie przez powodów darowizny względem pozwanej, co obligowałoby ją do zwrotnego przeniesienia własności darowanej jej nieruchomości na rzecz powodów.

Zgodnie z art. 898 § 1 kc darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności. W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że przez pojęcie rażącej niewdzięczności należy rozumieć tylko takie czynności obdarowanego, które skierowane są przeciwko darczyńcy z zamiarem nieprzyjaznym. Chodzi tu przede wszystkim o popełnienie przestępstwa przeciwko darczyńcy oraz

o naruszenie przez obdarowanego obowiązków wynikających ze stosunków osobistych łączących go z darczyńcą. Znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują z reguły czyny nieumyślne obdarowanego, a także drobne czyny, nawet te umyślne, ale niewykraczające w określonych środowiskach poza zwykłe konflikty życiowe (zob. Gerard Bieniek [red.], Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom 2. Wydawnictwo Prawnicze Lexis Nexis, Warszawa 2005, str. 738).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż zachowanie pozwanej względem powodów nie wyczerpywało znamion rażącej niewdzięczności. Z twierdzeń powodów wynika, iż przejawów rażącej niewdzięczności ze strony obdarowanej upatrują oni przede wszystkim w fakcie, iż wyjechała ona do Niemiec i nie utrzymuje kontaktów z powodami. O jej rażącej niewdzięczności świadczyć miało również jej zachowanie w trakcie awantur pomiędzy stronami, kiedy to pozwana nazwała powoda E. S. głuchelcem, a powódkę M. S. starą pokraką.

Zauważyć należy, iż w ocenie Sądu decyzji pozwanej o wyjeździe za granicę celem pracy zarobkowej w ogóle nie można rozpatrywać w kontekście rażącej niewdzięczności względem nich. Pozwana jest osobą dorosłą, mogącą podejmować decyzje co do swojego życia, a decyzja o wyjeździe za granicę, mimo, iż niezgodna z oczekiwaniami i życzeniami powodów nie jest działaniem wymierzonym przeciwko nim, ani względem nich nieprzyjaznym. Samo tylko rozczarowanie powodów zachowaniem pozwanej nie może przesądzać o tym, iż dopuściła się ona względem nich rażącej niewdzięczności.

W ocenie Sądu nie sposób upatrywać przejawów rażącej niewdzięczności ze strony pozwanej w stosunku do powodów w fakcie, iż nie sprawuje ona nad nimi opieki. Powodowie zamieszkują ze swoim synem P. S.. Nie sposób oczekiwać od pozwanej, aby pracując poza granicami kraju miała ona sprawować osobistą opiekę nad powodami, zwłaszcza, iż nie zostali pozostawieni oni przez pozwaną sami sobie, lecz mogą korzystać z pomocy i opieki byłego męża pozwanej oraz pozostałych dzieci. Podkreślić w tym miejscu należy, iż wbrew twierdzeniom świadków w osobach J. N. i M. Z. brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, jakoby stosunki stron już przed wyjazdem pozwanej do Niemiec układały się źle – zaprzeczają temu w swoich zeznaniach sami powodowie, którzy jednoznacznie wskazują, iż stosunki te uległy pogorszeniu dopiero po wyjeździe pozwanej.

Zdaniem Sądu nie stanowi wystarczającej podstawy do odwołania darowizny również chęć sprzedaży domu, w którym powodowie zamieszkują przez pozwaną. Dom ten stanowi własność pozwanej w części ułamkowej i jest ona uprawniona do dysponowania przysługującym jej udziałem wedle swojego uznania. Podkreślić należy, iż z zeznań samych powodów wynika, iż pozwana nigdy nie próbowała zmuszać ich do opuszczenia ich miejsca zamieszkania, ani wyganiać ich. Na marginesie podkreślić należy również, iż służebność osobista dożywotniego i bezpłatnego mieszkania powodów w dwóch izbach budynku mieszkalnego, posadowionego na nieruchomości będącej przedmiotem darowizny jest ujawniona w treści prowadzonej dla niej księgi wieczystej, a zatem interesy powodów są w tym zakresie należycie zabezpieczone.

Podobnie nie sposób upatrywać rażącej niewdzięczności ze strony pozwanej wobec powodów w nazwaniu powoda głuchelcem, a pozwanej pokraką. Sąd nie dał wiary pozwanej, która zaprzeczała, aby zdarzenia takie miały miejsce, gdyż przeczą temu spójne i wiarygodne zeznania przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków oraz zeznania powodów, jednak nie sposób uznać incydentalnego użycia wobec powodów słów obraźliwych za wystarczający powód do odwołania dokonanej względem pozwanej darowizny. Pomimo naganności zachowania pozwanej stopień natężenia z jej strony negatywnych zachowań względem powodów i okoliczności użycia wyzwisk wobec powodów, które nastąpiły w czasie ożywionej wymiany zdań, w czasie której, jak wskazał świadek P. S., również on nie pozostawał pozwanej dłużny nie pozwalają na przyjęcie, aby zmanifestowana przez pozwaną względem niewdzięczność mogła zostać oceniona jako rażąca, a tym samym uzasadniać odwołanie dokonanej wobec niej darowizny. Powołać należy w tym miejscu tezę wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 kwietnia 2005 roku, sygn. akt I ACa 60/05, gdzie stwierdzono, iż znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują nie tylko czyny nieumyślne obdarowanego, ale także drobne czyny umyślne, jeżeli nie wykraczają one poza zwykłe konflikty rodzinne w danym środowisku.

Zauważyć również należy, iż z zeznań powoda E. S. wprost wynika, iż nie dokonałby on odwołania dokonanej na rzecz pozwanej darowizny w sytuacji, gdyby nie orzeczenie rozwodu pomiędzy pozwaną, a synem powodów P. S.. Zdaniem Sądu Okręgowego w powyższym znamionym twierdzeniu powoda upatrywać należy rzeczywistego powodu wytoczenia niniejszej sprawy – powodem chęci odwołania przez powodów darowizny dokonanej na rzecz pozwanej jest nie tyle jej zachowanie względem powodów, lecz fakt rozwodu z ich synem i chęć powodów, aby przedmiot darowizny pozostał w ich rodzinie. W przekonaniu Sądu Okręgowego sam fakt rozwodu pozwanej z synem powodów nie może być traktowany jako przejaw rażącej niewdzięczności względem nich. Wprawdzie w doktrynie i judykaturze podnosi się, iż również czyny wymierzone nie bezpośrednio w darczyńcę, lecz także osoby mu bliskie, mogą zostać uznane za przejaw rażącej niewdzięczności obdarowanego, to jednak w niniejszej sprawie zauważyć należy, iż orzeczenie rozwodu pomiędzy pozwaną, a synem powodów nastąpiło nie z wyłącznej winy pozwanej, lecz z winy obu stron, a zatem nie można obarczać pozwanej winą za rozpad jej pożycia małżeńskiego z P. S. i traktować faktu rozpadu małżeństwa jako uzasadnienia dla odwołania przez powodów dokonanej na rzecz pozwanej darowizny.

Reasumując stwierdzić należy, iż powodowie, wbrew ciężącemu na nich z mocy art. 6 kc obowiązku, nie zdołali wykazać, aby pozwana dopuściła się względem nich rażącej niewdzięczności, a tym samym, aby zachodziły podstawy do odwołania dokonanej na jej rzecz darowizny, określone w art. 898 § 1 kc.

Mając powyższe na uwadze, zarówno powództwo główne, jak i powództwo ewentualne należało oddalić, wobec braku podstaw do odwołania przez powodów dokonanej na rzecz pozwanej darowizny, co stanowiło podstawową przesłankę zarówno żądania od niej zwrotu równowartości przedmiotu darowizny, jak również żądania od pozwanej złożenia oświadczenia woli o zwrotnym przeniesieniu własności przedmiotu darowizny. W tej sytuacji za zbędne uznać należy szczegółowe rozważania co do zasadności głównego i ewentualnego żądania pozwu z punktu widzenia dopuszczalności odwołania darowizny wchodzącej w skład majątku wspólnego małżonków wobec jednego tylko z obdarowanych małżonków z uwagi na brak podstawowej przesłanki uwzględnienia powództwa w niniejszej sprawie w postaci rażącej niewdzięczności pozwanej względem powodów. Zauważyć należy jednak, iż w ocenie Sądu Okręgowego brak jest po stronie powodów podstaw prawnych do żądania zapłaty od pozwanej w sytuacji, gdy jej małżeństwo z P. S. rozwiązane zostało prawomocnie przez rozwód, a tym samym aktualnie będąca przedmiotem darowizny nieruchomości stanowi współwłasność P. S. i pozwanej w częściach ułamkowych, a zatem nie budzi żadnych wątpliwości dopuszczalność żądania zwrotnego przeniesienia na rzecz powodów własności udziału przysługującego pozwanej w przedmiotowej nieruchomości. Kwestia ta jednak, jak wskazano powyżej pozostaje bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, zarówno w odniesieniu do powództwa głównego, jak i ewentualnego, wobec niewykazania przez powodów, iż pozwana dopuściła się względem nich rażącej niewdzięczności.

Podstawę prawną rozstrzygnięcia zarówno w odniesieniu do głównego żądania pozwu, jak i żądania ewentualnego stanowi przepis art. 898 § 1 kc a contrario.

O przyznaniu wynagrodzenia pełnomocnikowi powodów z urzędu w osobie adw. A. K. orzeczono w oparciu o art. 29 ust. 1 ustawy prawo o adwokaturze w zw. z § 2 ust. 1, § 3 ust. 1 i 3 oraz § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 109 § 2 kpc. Powodowie przegrali proces w całości i stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik procesu zobowiązani byli do zwrotu jego kosztów na rzecz pozwanej w całości. Na zasądzoną na rzecz pozwaną kwotę poniesionych przez nią kosztów procesu złożyły się koszty zastępstwa procesowego oraz opłata skarbową od udzielonego pełnomocnictwa.